

Verzwaard aanleggen fietspad Dam-tot-dam tbv windturbine Noorder IJ-plas

Zodat er werk-met-werk gemaakt wordt, kosten bespaard worden en veel minder bomen en beplanting verwijderd hoeft te worden bij de Noorder IJ-plas

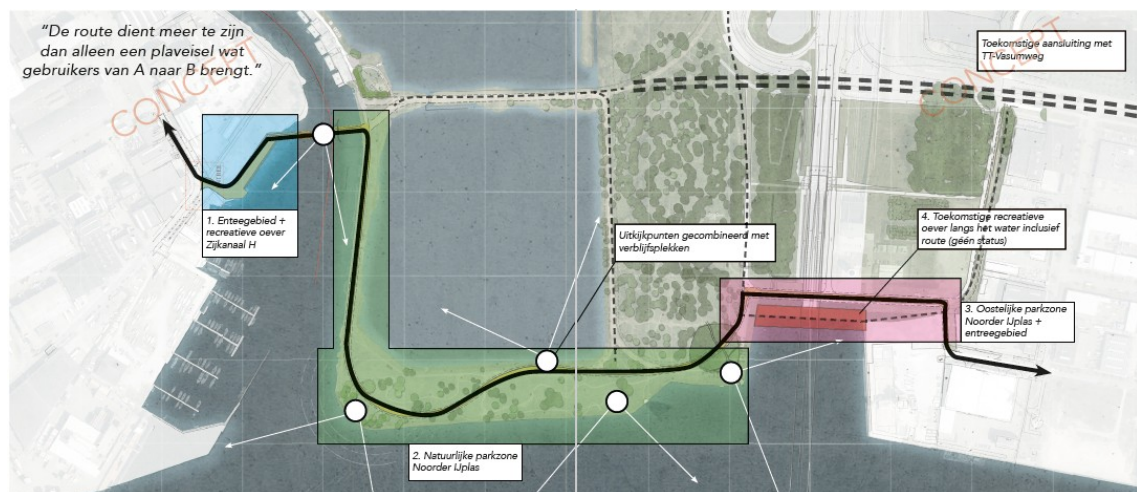
Concept bestedingsvoorstel voor risicodekking vanuit het Klimaatfonds ten behoeve van een lening uit het Duurzaamheidsfonds van de gemeente Amsterdam

1 Het voorstel

1.1 Omschrijving

Op 6 oktober 2021 heeft de gemeenteraad een uitvoeringsbesluit genomen dat er een fietspad "dam tot Dam" gerealiseerd gaat worden tussen Amsterdam en Zaanstad. Hier zijn ook vanuit gemeente Zaanstad, de grondbank gemeente Amsterdam, Vervoerregio Amsterdam en Regio Deal ZaanIJ bijdragen voor gedaan.

Momenteel loopt de aanbesteding voor de aanleg van dit fietspad. Volgens planning gaat de gunning in oktober 2024 plaats vinden.

Route fietspad dam-tot-dam

Door drie burgercoöperaties en een bedrijfscoöperatie wordt sinds 2012 geprobeerd in het Noorder IJ-plas windturbines te realiseren. Dat heeft ertoe geleid dat er verschillende vergunningen aangevraagd zijn hiervoor. Een van de aanvragen is bij college van B&W ingediend voor de realisatie van een windturbine direct langs het toekomstige fietspad.

Locaties windturbines. Turbine WTB-3 komt direct langs het fietspad te staan

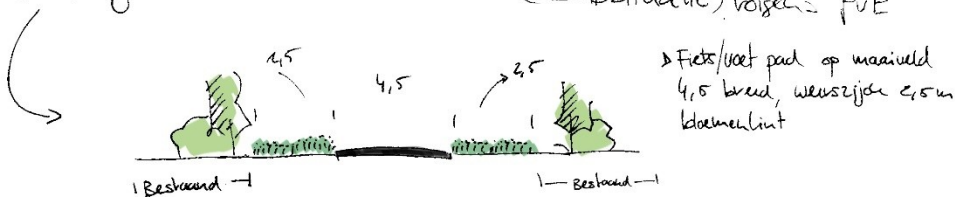
Ten aanzien van de windturbines heeft de Stadsdeelcommissie Noord op 19-4-2023 het college van B&W geadviseerd over de vergunningaanvraag die bij de provincie is ingediend. In dat advies staat:

- Bij het plaatsen en onderhouden van de toekomstige windturbines dient de nieuwe stadsnatuur van de Noorder IJplas zo min mogelijk hinder te ondervinden en bij voorkeur versterkt te worden. Het Dagelijks Bestuur vindt het belangrijk dat hiervoor een zorgvuldig landschaps- en ecologieplan gemaakt wordt waarbij de betrokkenheid van het stadsdeel en beheerder Noorder IJ-plas van groot belang is.
- Dat de ontwikkelingen van het gebied op de ecologie, woningbouw en mobiliteit (fietspad) niet beperkt worden. Daarbij dient met name zorgvuldig omgegaan te worden met de vastgelegde afspraken van het dam-tot-dam fietspad en dienen werkzaamheden zo op elkaar afgestemd te worden dat hinder beperkt wordt en er werk met werk gemaakt kan worden.
- Stadsdeel Noord is namens het College van B&W van Amsterdam gemandateerd kapvergunningen te verlenen. In verband met bepalingen uit de Elektriciteitswet is GS bevoegd gezag voor alle Wabo-activiteiten ten behoeve van realisatie windturbines. Stadsdeel Noord dient ten aanzien van de kapactiviteiten advies te geven aan GS over de te kappen bomen. Stadsdeel Noord staat op het standpunt dat voor de bouwlogistiek bij voorkeur niet gekapt wordt of dat de te kappen bomen

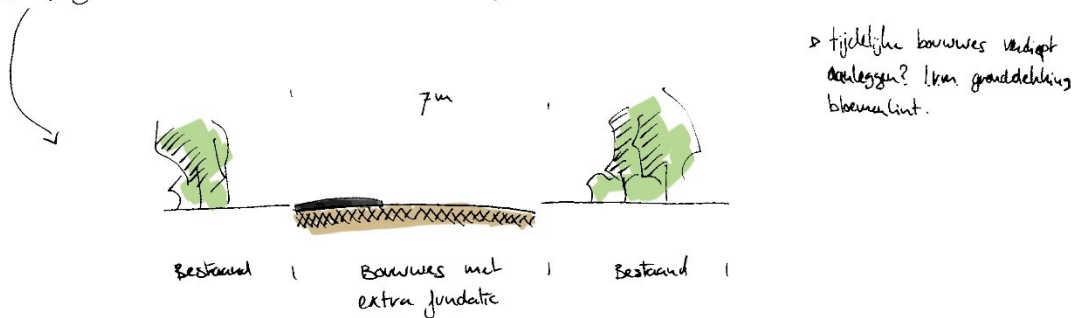
tot een absoluut minimum worden teruggebracht. Van belang is dat het stadsdeel en de beheerder van het gebied hierover tijdig kan adviseren.

De windturbine komt direct langs het fietspad te staan. In de ideale situatie is dit fietspad ook geschikt voor bouwverkeer en voor onderhoud. Zodra het fietspad is aangelegd is het niet meer mogelijk het fietspad geschikt te maken voor bouwverkeer. Dit omdat bouwverkeer een bredere weg vraagt en een hogere aslast heeft. Als het fietspad is aangelegd kan het later niet alsnog verzaagd worden. Dan moet namelijk het hele fietspad verwijderd worden. Dat zou betekenen dat er een aparte bouwweg aangelegd moet worden. Deze komt op een minder gunstig tracé en hiervoor is het nodig dat er veel bomen gekapt en bossages verwijderd worden. Om meerdere redenen is dat niet wenselijk. Zie ook het advies van Stadsdeelcommissie noord. Het verslechtert de kwaliteit en de kosten zijn veel hoger.

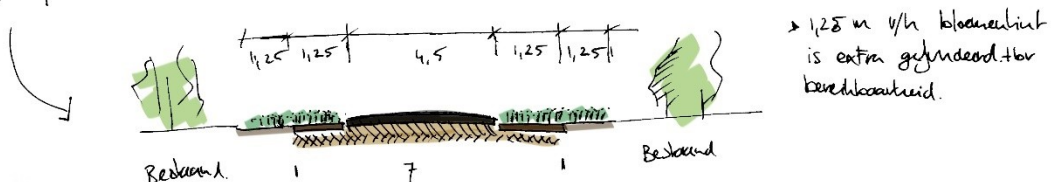
① Profiel Dam tot Dam route (EINDsituatie) volgens P+E

② profiel Dam tot Dam route tijdens realisatie WT's

③ update eindsituatie Dam tot Dam route na realisatie WT's.

Uitleg verzwaarde aanleg: situatie tijdens aanleg en eindsituatie permanente situatie

Door de initiatiefnemers zijn twee vergunningen aangevraagd voor de realisatie van de windturbines:

- Een bij de provincie voor alle drie de turbines. Hiervoor is een ontwerp-weigeringsbesluit genomen. Door het college is op 26 maart 2024 aangegeven middels een zienswijze hier niet mee eens te zijn, omdat de aanvraag aan al het vigerende beleid voldoet.
- Door de initiatiefnemers is ook een vergunning aangevraagd bij het college van B&W. Omdat het één turbine betreft is het college bevoegd gezag.

Er is nog geen vergunning verleend, naar verwachting neemt het college na de zomer een besluit op de vergunningaanvraag voor één turbine die bij haar is aangevraagd en de provincie in november over alle drie de turbines.

Omdat in oktober de gunning plaats gaat vinden is het vooraf nodig om de financiële middelen te hebben om het fietspad verzwaard aan te leggen. Door de initiatiefnemers is aangegeven dat zij die middelen nu niet hebben, maar pas nadat ze financial close bereikt hebben en dat kan pas na onherroepelijk worden van de vergunning.

Door werk met werk te maken worden kosten bespaard en wordt er minder bomen gekapt. Lagere kosten leiden tot hogere windopbrengst en daardoor ook meer mogelijkheden om goedkoper stroom te kunnen leveren of bijdragen te leveren zodat nabij wonenden mee kunnen profiteren. Het financiële participatieplan van de initiatiefnemers voorziet daar ook in. Zie <https://amsterdam-wind.nl/wp-content/uploads/2023/07/Notitie-Financiele-Participatie-WOAN.pdf>.

1.2 Het doel

Het doel van de verzwaarde aanleg is meerledig:

- Voorkomen van aanzienlijke kap van bomen en bossages in hoofdgroenstructuur. Een van de doelstellingen van Amsterdam is ook de hoofdgroenstructuur te beschermen. Binnen het beleid van Amsterdam is het wel mogelijk windturbines in de hoofdgroenstructuur te plaatsen.
- Kostenbesparing aanleg windturbines

Door de initiatiefnemers is aangegeven dat zij een overeenkomst willen sluiten met Amsterdam dat zij de kosten voor het verzwaard aanleggen van het fietspad terug zullen betalen zodra zij financial close bereikt hebben voor de realisatie van de betreffende windturbine. Door deze investering te doen worden de kosten voor de coöperatieve ontwikkeling van windenergie verminderd. Dat sluit aan bij de doelstellingen van Amsterdam

Het beleid van de gemeente en de RES-regio ten aanzien van windenergie is dat ernaar gestreefd wordt dat alle nieuwe windmolens ten minste 50 procent lokaal eigendom worden en het liefst 100 procent. Amsterdam wil namelijk dat omwonenden kunnen meeprofiteren van de opgewekte elektriciteit en dat ze zeggenschap krijgen. Deze ambitie is vastgelegd in de concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050.

Lokaal eigendom kan op veel manieren. Denk aan het oprichten van een windcoöperatie, het opzetten van een omgevingsfonds of een compensatieregeling voor omwonenden. De kostenbesparing helpt de initiatiefnemers hun kosten te besparen.

1.3 De resultaten

Het resultaat van deze investering is dat het nog aan te leggen fietspad dam-tot-dam verzwaart en verbreed aangelegd wordt. Het fietspad moet geschikt zijn voor een hogere aslast.

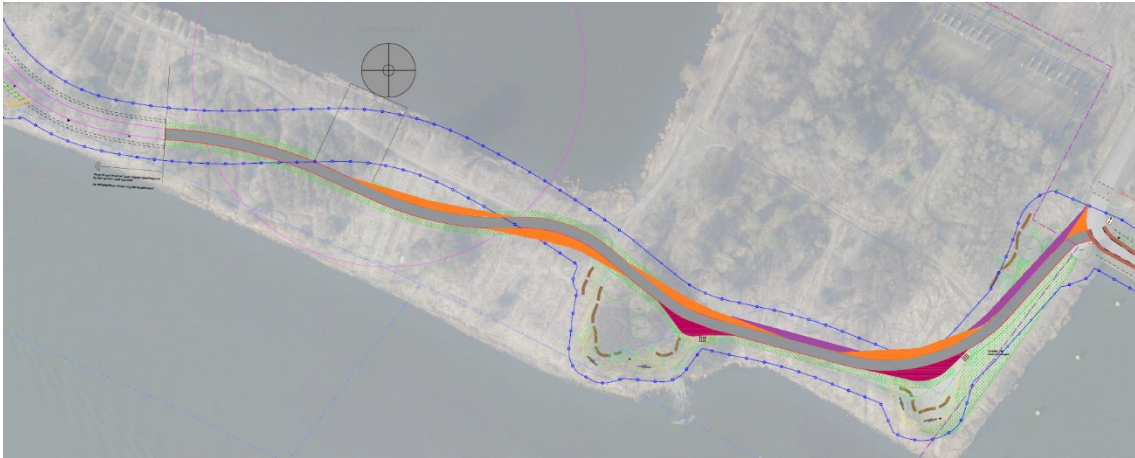
De aanlegkosten voor het aanleggen van een “losse” bouw- en onderhoudsweg worden geraamd op € 250.000,-. De meerkosten voor het verzwaart aanleggen worden geraamd op € 150.000,-

De besparing die er mee bereikt wordt is daarmee € 100.000,-.

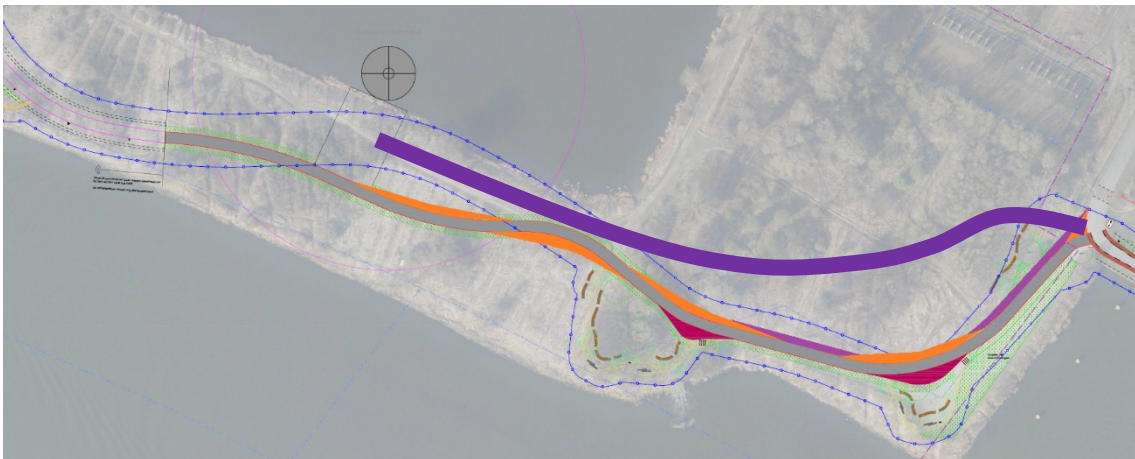
Daarnaast hoeft er geen herbeplanting plaats te vinden. Daarmee worden ook kosten bespaard.

1.4 De locatie

Op onderstaande afbeelding is het verzwaarde fietspad aangegeven.

Route verzwaarde aanleg

Route losse bouw/onderhoudsweg

Door de aanleg van verzwaard fietspad wordt voorkomen dat er een tweede weg komt in de groenstructuur.

1.5 Stakeholders

Betrokken stakeholders zijn:

- College van B&W Amsterdam: als medefinancierder van de aanleg van het fietspad, als verantwoordelijke voor de hoofdgroenstructuur en voor de realisatie van duurzaamheidsdoelstellingen duurzame energieopbrengst door windturbines.
- Initiatiefnemers: Wind Ontwikkeling Amsterdam Noord BV (WOAN), een samenwerking van drie burgercoöperaties Zuiderlicht, Amsterdam Energie en de Windvogel en bedrijfscoöperatie NDSM Energie. Leidt tot lagere kosten. Zij zijn bereid hiervoor een overeenkomst te sluiten met

- Amsterdam dat de meerkosten terugbetaald worden zodra er financial close bereikt is. Er wordt hiervoor al aan een overeenkomst gewerkt.
- Stadsdeelcommissie Noord: Bevoegd gezag kapvergunning en heeft het standpunt dat voor de bouwlogistiek bij voorkeur niet gekapt wordt of dat de te kappen bomen tot een absoluut minimum worden teruggebracht.
  - Projectorganisatie dam-tot-dam fietspad, er is afgesproken dat er een apart perceel in de aanbesteding is opgenomen voor het verzwaard aanleggen, zodat goed duidelijk is wat de meerkosten zijn.
  - Andere investeerders fietspad dam-tot-dam. Zij zijn door de projectorganisatie dam-tot-dam geïnformeerd. Hun belang is dat er geen vertraging in de planning ontstaat in verband met het halen van termijnen uit verleende subsidies en het voorkomen van hogere kosten.

1.6 Leerkansen en adaptatie

Het streven is om werk-met-werk te realiseren. In de praktijk gebeurt dat veelal niet om verschillende redenen. In dit geval is de verzwaarde aanleg een voorbeeld van hoe werk met werk gemaakt kan worden. Er zijn samenkomende belangen die goed verenigd kunnen worden.

2 Financieel

2.1 Investeringsbedrag

Er wordt een investering gevraagd van €150.000,-. Als de vergunning verleend wordt en financial close bereikt wordt door de initiatiefnemers wordt dit bedrag vermeerderd met rente terugbetaald. Dit wordt in een overeenkomst met initiatiefnemers vastgelegd.

Zodra de windturbine gerealiseerd wordt zal door de initiatiefnemer dit bedrag terugbetaald worden. Zij hebben echter niet de financiële middelen om op dit moment de voorinvestering te doen. Dat is mede het gevolg dat gemeente inzet op coöperatieve ontwikkeling van duurzame energieopwek en minimaal 50% lokaal eigendom. De bouw van de windturbines gerealiseerd wordt is er wel een aanzienlijke reductie van CO2 uitstoot.

2.2 Er wordt een lening gevraagd vanuit het Duurzaamheidsfonds voor € 150.000. Dit bedrag zal door de initiatiefnemers terugbetaald worden zodra de vergunning verleend is en zij de financiering rond hebben (“financial close”). Om deze lening te kunnen verstrekken is een risicoverzekering vanuit het Duurzaamheidsfonds voor de lening uit het Klimaatfonds nodig. Als de turbine niet gerealiseerd wordt kan de lening namelijk niet terugbetaald worden. Investeringsvorm

De investeringsvorm is inkoop. Dit gebeurt door mee te gaan in een lopende aanbesteding.

2.3 Zakelijke afweging

In deze paragraaf wordt ingegaan op hoe de voorgestelde besteding samenhangt met andere investeringen en voordelen door en voor de gemeente en andere partijen.

- i. Wie van de in hoofdstuk 3.4 geïdentificeerde stakeholders draagt er nog meer bij aan dit bestedingsvoorstel? Hoeveel dragen andere stakeholders bij?
  - a. Amsterdam heeft reeds meerdere leningen uit het Duurzaamheidsfonds verstrekt van in totaal
    - i. Voor Noorder IJ-plas is een lening vanuit het Duurzaamheidsfonds verstrekt van 450k aan WOAN. Hiervan is € 396k vrijgegeven.
    - ii. Daarnaast is via een aparte geldleningsovereenkomst nog eens 212k geleend. Voorwaarde daarvan is dat alles over de 54k terug betaald moet worden (want $396+54 = 450$ en daarboven is besluit van gemeenteraad nodig)
  - b. Voor de aanleg van het fietspad is totaal 9,4 miljoen beschikbaar gesteld door:
    - i. Stedelijk mobiliteitsfonds Amsterdam 2,2 miljoen
    - ii. Grondbank gemeente Amsterdam 0,242 miljoen
    - iii. Gemeente Zaanstad: 1.524 miljoen
    - iv. Vervoerregio Amsterdam: 3,784 miljoen
    - v. Regio Deal ZaanIJ: 1,7 miljoen
- ii. Welke stakeholder profiteren van de bijdragen? Welke opbrengsten zijn er te verwachten?
  - a. WOAN en daarmee hun aandeelhouders (ca 3000 bewoners en tientallen bedrijven) en omwonenden. Kostenbesparing aanleg is ca € 100.000
- iii. Leidt de investering tot een besparing op de energie- en onderhoudslasten van een andere stakeholder? Hoe groot is die besparing?
  - a. Nee
- iv. Leidt de investering tot mogelijke bijdragen van andere overheden of derden? Hoe groot is die bijdrage?
  - a. Nee
- v. Draagt de gemeente nog op andere manieren bij aan dit voorstel, bijvoorbeeld uit reguliere investeringsplannen?
  - a. Zie eerste bullit
- vi. Heeft de investering effect op bestaande of in voorbereiding zijnde grondexploitaties van de gemeente Amsterdam?
  - a. Nee

2.4 Kasritme

Naar verwachting wordt in 2025 beroep gedaan op de betaling, voor een besluit is het wenselijk dat deze er uiterlijk in september 2024 is in verband met het aangaan van de verplichting tot verzwaarde aanleg van het fietspad.

2.5 Kostenefficiency

De financiering voor windparken momenteel neergelegd is bij coöperaties. Deze hebben beperkte middelen om voorinvesteringen te doen. Pas nadat financial close bereikt is kunnen zij grote investeringen doen, terwijl het wel belang is van alle partijen deze voorinvestering te doen. Leerpunt voor volgende windparken is dat Amsterdam een andere structuur opzet ten aanzien van de ontwikkeling van windparken, waarbij de gemeente mogelijk zelf meer voorinvesteringen kan doen.

3 Risicoanalyse en - mitigatie

Geef na een grondige analyse een overzicht welke mogelijke risico's er allemaal aan het voorstel verbonden zijn. Schat daarbij de waarschijnlijkheid aan dat deze risico's zich voor zullen doen en de gevolgen die aan deze risico's verbonden zijn. Maak ook vermelding als een andere stakeholder een belangrijk risico draagt.

Het grootste risico is dat er geen vergunning verleend wordt. In dat geval is de voorinvestering gedaan en wordt het niet terugbetaald. Daar de aanvraag voldoet aan al het vigerend beleid en aan wet- en regelgeving is de verwachting dat de vergunning verleend zal worden.